

nował jej obraz w słynnym roku jubileuszowym Odkupienia świata, zaś Pius XII ogłosił 1938 rok, rokiem Matki Bożej z Guadelupe. Jan XXIII ogłaszając kolejny rok Maryjny nazwał Maryję z Guadelupe Matką obu Ameryk a Paweł VI w imieniu całego Kościoła 25 marca 1966 r. przekazał do świątyni w Tepeyac złotą różę. Taką samą różę otrzymała też Matka Boża z Jasnej Góry od Jana Pawła II podczas jego drugiej pielgrzymki do naszej Ojczyzny. Jan Paweł II dwukrotnie odwiedził Guadelupę i przemawiając raz podczas modlitwy na Anioł Pański, 13 grudnia 1987 r. między innymi powiedział: „Matka Boża z Guadelupe także dziś jest wielkim znakiem bliskości Chrystusa. Zachęca każdego człowieka do komunii z Nim, aby w ten sposób uzyskać dostęp do Ojca”.

Reasumując wszystkie powyższe wypowiedzi trzeba powtórzyć za naszym papieżem Janem Pawłem II „Pięćset lat chrześcijańskiej historii Ameryki znamionuje obecność Maryi, która już od zarania ewangelizacji przepoiła wartości kulturowe ludów tego kontynentu, jak widzimy to na przykładzie Najświętszej Panny z Tepeyac”.

Ks. A. Dziubie jesteśmy niezmiernie wdzięczni za jego ocenianą obecnie monografię, napisaną po mistrzowsku, z całkowitą znajomością problematyki, z ukochaniem tematu maryjnego, a przede wszystkim za przybliżenie nam obrazu Maryi, która tym razem obrała sobie swój tron na drugiej półkuli i zaświadcza, że jest prawdziwą Panią całego świata.

Kraków

Ks. STANISŁAW GRZYBEK

Ks. WACŁAW CHMIELARSKI *Życie Ewangelii*. Kraków 1996, WAM, str. 384.

Publikacje związane z kaznodziejstwem w Polsce w ostatnich latach ukazują się coraz częściej. Dotyczą zarówno teoretycznych aspektów homiletyki w sensie dyscypliny naukowej, jak również praktycznego kaznodziejstwa uprawianego na naszych ambonach. Głównym zadaniem duszpasterstwa jest głoszenie słowa Bożego, dlatego książki autorów w tej dziedzinie wydają się szczególnie cenne. Promotor apostołatu biblijnego i dyrektor domu rekolekcyjnego w Częstochowie, ks. Wacław Chmielarski, opublikował wybór homilii i kazań pt. *Życie Ewangelii*.

Nie jest to twórczość homiletyczna w sensie klasycznym. Autor homilii nie przywiązuje uwagi do schematów. Wydaje się, że celowo pomija zasady strukturalne, by eksponować pełne ekspresji własne przemyślenia i refleksje. Oryginalna forma kazań ks. Chmielarskiego może podlegać dyskusji. Jedno jest pewne: głoszenie i słuchanie słowa autor pojmuje jako kontemplację samego Boga. Plastycznie wyraża to już zewnętrzna, bardzo staranna szata graficzna książki – motyw Dobrego Pasterza na okładce. Jest to znak, który syntetyzuje nie tylko treść omawianej publikacji, lecz również intencje jej autora.

W aspekcie merytorycznym twórczość ks. Chmielarskiego zakorzeniona jest w Piśmie św., w Tradycji Kościoła, w polskiej kulturze religijnej, a zwłaszcza w literaturze. Jego kazania i homilie oparte są na współcze-

snych metodach interpretacji Pisma św., dzięki czemu mogą stanowić dla każdego obfity materiał do czytania i refleksji. Znakomita znajomość literatury wskazuje na erudyte, który swobodnie przytacza, cytuje i ożywia język swoich kazań najpiękniejszymi fragmentami z antologii religijnej literatury polskiej. Na każdej stronie książki ujawnia się wielka odpowiedzialność za głoszone słowo Boże oraz doświadczenie wieloletniego duszpasterza i proboszcza. Autor nie tylko przypomina elementarne prawdy wiary, lecz wspólnie z adresatem swoich tekstów, w oparciu o źródła biblijne, szuka konkretnych rozwiązań życiowych. Bogaty kontekst Pisma św. w kazaniach ks. Chmielarskiego odsłania słuchaczowi blask prawdy związanej z rzeczywistością Boga i człowieka.

W aspekcie formalnym w odniesieniu do twórczości kaznodziejskiej ks. Chmielarskiego częściej można mówić o kazaniach niż o homiliach. Zdobyte współczesnej teorii homilii autor wykorzystuje na swój sposób. Nie trzyma się ściśle klasycznych reguł struktury homilii, choć łatwo niektóre z jej elementów da się wyróżnić w omawianej książce. Autor reprezentuje indywidualną formę i styl swoich kazań.

Specyfiką tej formy mogą być elementy tzw. antropologicznej indukcji. Wiąże się ona zwykle z życiowymi realiami słuchacza lub czytelnika. W kazaniach i homiliach widać znajomość życia. Ich autorem jest doświadczony, długoletni polski proboszcz, zorientowany zarówno w problematyce duszpasterskiej Zagłębia Dąbrowskiego, jak i w specyfice religijności na wsi. Głosi on prawdy Boże, a zarazem jako kapłan i duszpasterz usiłuje kształtować postawy. Mądra, przekonująca narracja, cierpliwa perswazja, a także ożywione logiką wiary propozycje i sugestie służą konkretnym, życiowym wskazaniom możliwym do akceptacji przez współczesnego słuchacza. Wydaje się, że aspekty egzystencjalne w kaznodziejstwie ks. Chmielarskiego mogą nie tylko kształtować dojrzałą osobowość chrześcijanina, lecz również integrują słuchacza z Kościołem.

Nie ulega wątpliwości, że w kaznodziejstwie ks. Chmielarskiego został bardzo wyraźnie zaakcentowany wątek kerygmaticzny. Jest on ubogacony fachowymi uwagami teologa i filozofa, wrażliwego na wartość i głębię głoszonego słowa. Owocuje tu długoletnia współpraca autora z redakcją „Materiałów Homiletycznych” publikowanych w Krakowie. Wiadomo, że elementem decydującym o merytorycznych walorach homilii lub kazania jest głoszony kerygmat. Ks. Chmielarski bardzo trafnie stosuje teksty z Pisma św., obficie czerpie z Tradycji Kościoła, a zwłaszcza opiera się na wykładzie Katechizmu Kościoła Katolickiego. Wszystko to stanowi solidną bazę jego przemyśleń, którymi dzieli się ze słuchaczami.

Wiele homilii i kazań autor ubogacił bardzo interesującym wątkiem mistagogicznym. Głoszone słowo związał ze sprawowaną liturgią. Nadał mu przez to wysoki stopień dynamiki, co niewątpliwie może ułatwić wpływ na słuchaczy i kształtowanie postaw.

Duszpasterz i formator, kapłan i wychowawca, sługa słowa, a zarazem jego pierwszy słuchacz – oto najkrótsza charakterystyka autora na podstawie lektury zbioru prezentowanych homilii i kazań. Jeżeli dodać do tego jasny, klarowny styl jego utworów oraz podkreślić piękno klasycznej ich polszczyzny, można podsumować, że lektura książki jest interesująca i pożyteczna.

Książka ukazała się w Wydawnictwie Apostolstwa Modlitwy w Krakowie i liczy 384 strony. Można ją nabyć w Kurii Metropolitalnej w Częstochowie, Aleja NMP 54 oraz we wszystkich księgarniach katolickich w Polsce.

Częstochowa

Ks. WOJCIECH PAZERA

DRUKI Z OKAZJI 400. ROCZNICY ŚMIERCI KS. JAKUBA WUJKA

1. *Polszczyzna natchniona. W czterechsetlecie śmierci X. Jakuba Wujka. Psalm CXXXIX (CXXX) De profundis clamavi*, Collegium Columbinum, Kraków 1997, ss. 16.

W ramach Biblioteki Tradycji Literackich nr 6, w nakładzie 150 numerowanych egzemplarzy, zostało bibliofilsko reprodukowanych kilka, głównie szesnastowiecznych, przekładów Psalmu *De profundis*, zaczerpniętych z: anonimowego tłumaczenia wydanego w 1558 r., Biblii Leopolda (1561), tzw. Biblii Budnego (nieświeskiej, 1572), Psalterza Dawidowego (1584) Jana z Czarnolasu, Psalterza Dawidowego (1594) Jakuba Wujka, Biblii (1599) Jakuba Wujka (ze zmianami wprowadzonymi przez komisję zakonną), Biblii Tysiąclecia (1966) i przekładu Czesława Miłosza (1979). Poprzedza je tekst z Wulgaty w edycji z 1569 r.

Zamiarem edytorów było pobudzić dyskusję na temat owego niebywałego zjawiska, jakim jest praca nad „natchnioną polszczyzną”, owocującą np. wydaniem tylko w XVI wieku łącznie co najmniej dziesięciu wybitnych tłumaczeń Psalterza. Do wymienionych dochodzą bowiem jeszcze przekłady: W. Wróbla (1539), M. Reja (1546), J. Lubelczyka (1558), Biblii Brzeskiej, tzw. Radziwiłłowskiej (1563), P. Milejewskiego (1587).

2. LEOKADIA GRAJKOWSKA, *Ks. Jakub Wujek z Wągrowca – życie i działalność* (Zeszyty biograficzne Towarzystwa Przyjaciół Ziemi Pałuckiej w Wągrowcu), Wągrowiec 1995, ss. 24, ilustr.

Dobry informator o życiu i działalności tego, który „dał mowie polskiej Pismo święte” (kard. Wyszyński). Przykład do naśladowania, ile mogą zrobić terenowe towarzystwa dla rozwoju kultury. Przy końcu dobrze dobrana bibliografia dla poszerzenia informacji czytelnika.

Kraków

Ks. JERZY CHMIEL